

at i Renten indbefattedes ikke alene Erstatning for Afsvaen af Pengene, men at der desuden i mange Tilfælde var en anden Factor, som kom med derind under, nemlig en Slags Forsikkring imod et eventuelt Tab; men der er en anden Omstændighed, hvortil der ogsaa maa tages Hensyn, og det er, at Pengenes stadig aftagende Værdi har til Følge, at en Deel af Renten maa betragtes som Erstatning derfor. Gaae vi længere tilbage i Tiden, f. Ex. til Americas Opdagelse, da finde vi, at Penge havde en ganske anden Værdi, end de nu have; man vil maaskee sige, at den Tid ligger saa fjern, at man ikke kan have noget praktisk Udbytte af at sammenligne de daværende Forhold med de nuværende, men det kan dog være ganske interessant at undersøge, hvorledes Forholdet har stillet sig, og underkaste det en Beregning. Naar man gjør det, vil det vise sig, at Pengene i Løbet af disse ca. 350 Aar i Gjennemsnit have tabt omtrent $\frac{1}{2}$ pCt. af deres Værdi hvert Aar, altsaa har ogsaa enhver Capital, som i den Tid har været udlånt, i Gjennemsnit tabt hvert Aar $\frac{1}{2}$ pCt. af sin Værdi, og naar man derfor vil conservere sin Capital, ikke det samme Antal af Rigsdalere, men en Sum, for hvilken man til enhver Tid kan kjøbe de samme Gjenstande, saa maa man anvende en Deel af Renten hvert Aar til at forsøge Capitalen, og det kan man dog egentlig ialt ikke sige er Rente. Det er imidlertid ingenlunde at forstaae saaledes, at Pengenes aftagende Værdi er gaaet jævnt frem, nei, den har til sine Tider været saa at sige aldeles umærkelig, hvorimod den til andre Tider kan være meget betydelig, saaledes at Penges Værdi er bleven formindsket med 1 pCt., ja undertiden med 2 pCt. om Aaret. Hvorledes er nu den Periode, hvori vi for Diebliffet leve? Tage vi f. Ex. de sidste 20 Aar, da er det aldeles klart, at Penge i den Tid have tabt ganske overordentligt i Værdi. Naar en Mand f. Ex. for 20 Aar siden har udlånt en Capital i en fast Eiendom, og han nu gjør det, som er Gjenstand for saamegen Bebrejdelse, nemlig opfiger Capitalen, og jeg forudsætter, at han faaer den udbetalt, hvad er det saa, han faaer? Det er det samme Antal Rigsdalere, som han for 20 Aar siden laante til vedkom-

mende Eiendomsbesiddere, men for de Penge, han nu faaer, kan han langtfra kjøbe det, som han kunde kjøbe for 20 Aar siden. Jeg troer nu, at det er meget vanskeligt med nogenlunde Nøagtighed at beregne, hvor Meget Pengene have tabt i Værdi, men jeg troer dog ikke, at man skal finde det meget urimeligt, naar jeg siger, at, dersom han i disse 20 Aar har laant sine Penge ud til 4 pCt., saa har han kun havt 2 pCt. virkelig Rente, og de øvrige 2 pCt. maae betragtes som Afdrag til at dække Capitalens Forringelse; disse 2 pCt. har han stadig maattet lægge tilside, for nu ved den samlede Capital at kunne kjøbe det Samme, som han kunde kjøbe for 20 Aar siden. Saaledes har Forholdet været i de sidstforløbne Aar, og spørger man nu, hvorledes Forholdet vil stille sig i den nærmeste Fremtid, da er det vanskeligt derom at gjøre en bestemt Paastand; men jeg troer dog, at de Fleste ville indrømme, at der er en ikke ringe Sandsynlighed for, at Penge fremdeles ville vedblive at aftage i Værdi.

I det Andragende fra Randers Amts 5te Valgkreds, der er blevet forelagt Rigsdagen, hedder det, „at naar Rentefoden stiger fra 4 til 6 pCt., saa ville Eiendommene derved miste $\frac{1}{3}$ af deres Værdi,“ og en af de ærede Forslagsstillere har idag udtalt det Samme paa en anden Maade, idet han har sagt, at naar Rentefoden stiger fra 4 til 8 pCt., saa ville Eiendommene miste Halvdelen af deres Værdi. Denne Beregning forekommer det mig dog, at Enhver maa indsee er meget urigtig. Det er jo kun i detre Diebliff, at Renten er højere end 4 pCt., hvorledes den vil stille sig for Fremtiden, om nogle saa Aar, kan man ikke med Bestemthed sige Noget om, men det fortjener dog at tages i Betragtning, at det er et historisk Factum, at Renten er i stadig Aftagen, efterhaanden som Capitalerne forøges; efterhaanden som Lovgivningen bliver bedre og Rets sikkerheden større, bliver Rentefoden Tid efter anden lavere; dette vil man finde bekræftet, hvad enten man sammenligner de forskjellige Lande med hinanden, eller man sammenligner Forholdene i det enkelte Land til forskjellige Tider. For Diebliffet er f. Ex. i China og Persien den almindelige Rente